

2:a söndagen efter Epifania i nådens år 2023- Åke Malander

Introitus Ps 128, Gt 1 Mos 15-25, Ep Rom 12: 6-16, Ev Joh 2: 1-12, III Luk 19: 1-10

Bön: *Låt komma Gud till oss ditt ord, det heliga och klara, låt det i mörkret på vår jord, en ledare oss vara, att vi ej vilse fara, Därom beder vi, hör oss milde Herre Gud!*

I dag, på 2:a sönd e Epifania, som brukar kallas ”hemmets söndag” läser vi ur Luk 19, om Sackeus, publiken, tullindrivaren, och hör vad som hände i hans hem. Det är en text som illustrerar profeten Hesekiels ord: *Det förlorade ska jag uppsöka, det fördrivna ska jag föra tillbaka, det sargade ska jag förbinda, och det svaga ska jag stärka. (Hes 34)*. Den visar just hur Jesu tar sig an svaga, utstötta och föraktade, hur han uppsöker och för tillbaka det fördrivna, förbinder det sargade och stärker det svaga, alldeles som profeten hade talat. Den här händelsen säger oss, förutom flera andra lärdomar, något om hur en människa blir omvänd.

Det ska vi idag se på ett trefaldigt vis.

Jesus kommer till Sackeus med evangelium

Sackeus var tullare, publiken, och som sådan av förklarliga skäl illa ansedd och föraktad. Sådan var Sackeus och sådan var hans situation. Och än mer, Sackeus var inte bara en bland publiken, utan Lukas säger att han var tullchefen där i Jeriko. Inte förvånande då att han var rik, hans ställning som den främste av publiken borgade för det. Det låter nästan lite ironisk när det står, som ett litet tillägg, ”och han var rik”. Jodå, tänkte nog många som hörde eller läste detta: Det förstår vi nog hur han hade blivit rik.

Kunde man vänta sig någon omvändelse där? Han var ju så djupt rotad i sin synd? Visade han inte i alla stycken att han hade den gud som heter mammon? ”Hur svårt är det inte för en rik att komma in i Guds rike?” Kunde en sådan som han vänta någon nåd och barmhärtighet från Gud?

Djupast inom sig är en sådan människa som Sackeus en osäker människa, trots sin yttre säkerhet i kraft av pengar och ägodelar och inflytande, osäker inför Gud och människor. Hon känner och vet att hon inte har något gott att vänta sig. Hon kan inte vänta sig annat än Guds rättvisa dom.

Nåväl, när Jesus nu kommer till Jeriko och vandrar genom staden, då hör vi att Sackeus ville se honom. Han hade säkerligen hört ett och annat om honom. Han ville se denne märklige lärare, denne *rabbi* som undervisade med kraft och myndighet och förbarmar sig över de arma, och märkligast av allt: det sägs att han t.o.m. ska ha gått in i hos och ätit med en publiken. Inte underligt att Sackeus vill se honom! Sackeus skyndar då i förväg och klättrar upp i ett träd, som ju kunde vara en lämplig utpost för observation. Där kunde han se, utan att bli sedd av andra, eller av Jesus. Men själv vill han verkligen se Jesus. Men skulle denne helige *rabbi* bevärdiga honom ens en blick?

Vad Sackeus inte vet är att det är Gud som leder händelserna fram till detta märklige möte, när Jesus kommer där vägen fram. Och när Han kommer, omgiven av folkskaran, stannar han och ser upp till Sackeus där i trädet och säger: ”Sackeus, skynda dig ned, ty i dag måste jag komma och stanna i ditt hus.” Jesus både ser och vet allt, han känner Sackeus och känner också hans namn. Detta är ju ett vittnesbörd om Jesu gudomliga natur. ”Av sig själv visste han vad som är i människan” (Joh 2: 25). På samma sätt vet han också hurdana vi är; han känner oss alla, vet vad vi bär på och vad vårt samvete är tyngt av. För Jesus är allt blottat och uppenbart. Hans ärende i staden Jeriko var tydligen att komma till Sackeus, den mest föraktade av alla i staden. Han kommer till honom och han kommer med **evangelium**. Jesus kommer med detta goda budskap: Han vill gästa just i hans hus och vara hos honom. Varför? ”Människosonen har kommit för att uppsöka och frälsa det som var förlorat” säger han själv i vår text. Det är förklaringen och själva hemligheten med Jesus. Han kommer, inte till de rättfärdiga, till dem som anser sig så. Utan han är just syndares Frälsare. Det var inte till de rättfärdiga han vände sig utan till syndare som behövde frälsning.

Sådan han var där i Jeriko, sådan är han än i dag, ty ”Jesus Kristus är densamme i går, i dag så ock i evighet”. (Hebr 13: 8) Sådan är han också mot oss, vi som får lyssna till och läsa hans Ord. Han vet och känner just din och min brist, vår ofullkomlighet. Men än i denna dag kommer han med sitt goda budskap också till dig, inte trots att, utan därför att du är en syndare, ty han är även din, ja just din Frälsare från synd och överträdelser.

Sackeus tar emot evangelium i tro

Sackeus hade verkligen inte gjort sig förtjänt av att få besök av Jesus. Människorna kände honom och hans

gärningar och höll honom, med rätta, för en ovärdig syndare. Likväl är det just till honom Jesus räcker sitt evangelium. *”Det är inte de friska som behöver läkare, utan de sjuka, jag har inte kommit för att kalla rättfärdig utan för att kalla syndare”* säger han (Matt 9: 12).

Hur svarar nu Sackeus på Jesu ord? Vår text säger oss: Han skyndade sig ner och tog emot honom med glädje. Han tog emot Jesu ord, utan att tvivla och tveka. Han lydde Jesu befallning som sa att han skulle komma ner till Jesus. Hela han blev uppfylld av en sällsam glädje, ja lycka över att möta Jesus och hans ord.

Detta säger oss vad omvändelse innebär. Människan tror Jesu ord, tar emot det med glädje. Det är ett överraskande ord, ett ord man inte kunde vänta sig: Att Gud vill förlåta och göra nåd med en människa som inte alls har förtjänat det, utan tvärtom är fördömd av Guds heliga lag. Att han har sådan barmhärtighet mot en syndare som Sackeus – det kan inte människan av sig själv tro. Men av Jesu ord tror Sackeus det. Han tar Jesus på orden och tror hans ord.

Ta Jesus på orden! Det är det som är tron, att den tar fasta på Jesu ord. Men för att kunna ta fasta på orden, måste man ju få höra dem. Det är därför Ordet ska läsas, höras, och förkunnas, för att det ska kunna tas emot i tro (Rom. 10). Men av sig själv tror inte människan, och hon kan inte tro; tron är inte hennes egen prestation. Utan det är ordet från Jesus som väcker Sackeus till tro. Han satte det inte under tvivel utan trodde det. Och detta trots att människorna runt omkring tog anstöt. Men sådant lyssnar inte trons människa till. Människor må tala och säga vad de vill. Tron har örat riktat åt ett annat håll: Jesus sa: Kom till mig! Jesu ord, hans evangelium är större än allt annat.

Men fick verkligen Sackeus frälsningen helt och fullt? Verkar det inte lite väl lättvindigt? Jesu ord visar hur det förhöll sig: *”I dag har frälsning kommit till detta hus, eftersom också han är en Abrahams son. Ty Människosonen har kommit för att uppsöka och frälsa det som var förlorat.”*

Sackeus tar emot Jesu ord – och får en ny vilja

Nu sker det märkliga, den som förr var en gnidare, en hädare, lögnare och bedragare, han blir nu en förvandlad människa, som vill göra det som rätt, och göra rätt för sig. *”Herre, hälften av det jag äger ger jag åt de fattiga, och om jag har utkrävt för mycket ger jag honom fyrdubbelt igen”,* säger han.

Så sker också med var människa som tagit emot evangelium. Hon vill inte förbli och synda vidare på den väg hon varit, hon vill nu leva efter Guds vilja. Och det är också detta Jesus uppmanar till när han gett sin förlåtelse: *Gå, och synda inte härefter!* På tron följer trons gärningar. Det är inte gärningarna som kommer först och sedan tron. Nej, tron kommer först, väckt av Ordet, och sedan följer det som är trons frukter, det vill säga goda och rättfärdiga gärningar. Var det nu så att människorna inte tog Sackeus på allvar och inte ville tro på hans omvändelse, så får de här höra och se att Sackeus också förstått att ett fortsatt liv i orättfärdighetens tecken inte längre är hans liv. Nej, nu vill han leva efter Guds vilja.

Nu är det viktigt att vi också ser en annan sida av saken. För det kan vara så att människan hör och gläder sig över evangelium och kommer till tro, att hon är förlåten och benådad, men tron kan ändå gå förlorad. Men märk väl, det behöver inte betyda att tron inte var äkta. Detta är något vi kan lära av liknelsen om den fyrahanda sädesåkern, det såddes ut och det växte, men det blev inte bestående, bar ingen frukt, det förtorkades och vissnade bort. Det påminner oss om att tron behöver näring för att inte tyna bort och dö. Vi behöver umgås med och ta in Ordets näring i våra hem och i församlingens gemenskap. Vi kan här tänka på en sång av Rosenius: *”Med Gud och hans vänskap, hans Ande och ord samt bröders gemenskap och nådenes bord ...”* Ställer vi oss då den frågan: Varifrån du och jag ska få kraft och rätt vilja att göra det goda? Guds heliga lag visar oss visserligen klart och tydligt hur vi ska leva, vad vi ska och vad vi inte ska göra, men den ger oss ingen hjälp och förmåga att leva efter Guds vilja. Så frågar vi oss nu hur eller varifrån vi ska få någon möjlighet, ja då blir svaret att vi måste tillbaka till evangelium och låta detta tala in i hjärtat, och in i samvetet, och tala om den fulla och hela frälsning som Gud av nåd gett och ger genom Jesus Kristus.

Vi behöver denna nåd dagligen – och Ordet överräcker den varje dag till oss. Då ska vi också finna att kraften till det goda är *Ordets kraft*, som får tala, mana, trösta, förvissa oss om salighetens fasta grund, och så driva hjärtat och viljan till att göra det rätta och goda, till gagn och nytta för vår nästa. Ja, vi får tjäna varandra, precis som Kristus tjänade oss. För när du ser och förtröstar på den ofattbart rika gåvan, att ha fått allt av nåd, då kan du lätt och av hjärtat tjäna din nästa, såsom ordet betygar: *”Vi älskar, därför att han först har älskat oss”* (1 Joh 4: 19) Amen.

”Den salig är som Ordet hört, Bevarat och till nytta fört, Han daglig visdom lärde. Från ljus till ljus den vanda kan, Som hjälp och tröst i Ordet fann, Och balsam för sitt hjärta Mot all sin nöd och smärta.”